

HEILIGDOMSVAART AKEN (27 - 29 juni 2014)

bezinning op het lijden van Christus en het begin van het westerse christendom

Sinds meer dan 660 jaar komen mensen als pelgrims naar Aken en Maastricht voor de Heiligdomsvaarten, die daar eens in de zeven jaar plaatsvinden. Deze zomer is de Heiligdomsvaart naar Aken, waar zo'n 100.000 pelgrims worden verwacht.

De Akense relikwieën

Alleen tijdens de Heiligdomsvaart worden de vier Akense relikwieën tentoongesteld, die al sinds de tijd van Karel de Grote als schat in de Dom van Aken worden bewaard. Karel kreeg de relikwieën rond 800 n.Chr. als geschenk uit Jeruzalem. Sinds 1349 worden de relikwieën om de zeven jaar aan de gelovigen uit de hele wereld getoond en daarvoor gedurende tien dagen uit de gouden Mariaschrijn in de Dom van Aken gehaald. Het gaat om de tuniek van Maria, de windselen van Jezus, het doek van de onthoofding van Johannes de Doper en het lendendoek van Christus (zie hiernaast en hieronder). De *windselen* van Jezus herinneren vooral aan zijn armoede. Tijdens de heiligdomsvaart blijven de windselen, net als de andere kwetsbare relikwieën, met een zijden band samengebonden. Het *hemd van Maria* is de enige van de relikwieën die in de Dom van Aken voor de heiligdomsvaart wordt uitgevouwen.

Het *doek van de onthoofding van Johannes de Doper* geldt als symbool voor zijn trouw tot in de dood. Volgens de overlevering zou het hoofd van Johannes na zijn onthoofding onder Herodus Antipas hierin zijn gelegd. Het doek vertoont grote vlekken (bloedsporen) en heeft grotere gaten, omdat delen van dit heiligdom als relikwieën aan andere centra van katholiek geloof werden geschonken. Tijdens het tonen en vereren blijft het doek samengevouwen, eenmaal in de lengte en tweemaal in de breedte met een zijden band er omheen.

De relikven van Kornelimünster

Een deel van de relikvenschat is door Lodewijk de Vrome, de zoon van Karel de Grote, geschonken aan de Benedictijnerabdij van Kornelimünster, die rond het jaar 814 ongeveer 10 km onder Aken in de Eifel werd gesticht. Tegelijk met de Akense Heiligdomsvaart vindt al eeuwenlang een Heiligdomsvaart naar deze abdij plaats. Ook daar gaat het om textielreliken, die herinneren aan het leven van Christus. Zo bevindt zich in Kornelimünster het schort dat Jezus ombond, toen hij de apostelen bij het laatste avondmaal de voeten wuste. Het tweede relikwie van Kornelimünster is het doek dat volgens de overlevering bij de begrafenis van Christus werd gebruikt. Oorspronkelijk was het dubbel zo groot: de ontbrekende helft ging in 875 naar keizer Karel de Kale voor zijn kloosterstichting in Compiègne. Daarvoor kreeg de abdij relikven van de H. Cornelius en H. Cyprianus terug. Kornelimünster beschikt tenslotte over het zweetdoek. Hierbij zou het om het doek gaan, dat het hoofd van het lijk van Jezus in het graf bedekte. Het is een zogenaamd byssusweefsel van zeer fijne zijdedraden. Omdat het zo fijn is, kon men gezichtstrekkende door het doek heen herkennen.

Geloof in beweging

Voor veel katholieken is de heiligdomsvaart de gelegenheid om het samengevoel met gelovigen te beleven en het geloof nieuw leven in te blazen. De vier Akener relikwieën worden daarbij als teken van verlossing door Jezus gezien. Godsdiensten in de Dom en op het Katschhof nodigen daartoe eveneens uit, net als het uitgebreide evenementenprogramma rond de Heiligdomsvaart. De Heiligdomsvaart 2014 staat in het teken van „Trek naar het land, dat ik u zal tonen“ (Gen 12,1) en geeft haar evenementen en publicaties het motto „Geloof in beweging“. Deze dubbelzinnige boodschap voor alle pelgrims die op weg gaan naar Aken beschrijft een kerk, die zich er elke keer weer toe zet de hedendaagse maatschappij met haar waarden positief vorm te geven. De bijbelreferentie uit het boek Genesis, waaruit het motto stamt, vertelt van Abraham. Hij werd door God verzocht, zijn vaderland te verlaten en naar een voor hem volledig onbekend land te trekken. Abraham waagt het erop en begint aan iets totaal nieuws. Het land, waarin hij aankomt, wordt voor hem, zijn familie en hun nakomelingen hun nieuwe vaderland. Het verhaal is een voorbeeld voor beloofde moed. De moed, alleen op het woord van God te vertrouwen en het bekende achter zich te laten.

Een bijzondere Heiligdomsvaart

In 1937 vond een wel heel bijzondere Heiligdomsvaart plaats. Dat jaar mocht Aken 800.000 tot een miljoen pelgrims ontvangen, die de Heiligdomsvaart als een stil protest tegen het Nazi-regime gebruikten. Enkele weken eerder had paus Pius XI in het Duits de encycliek “Met Brandende Zorg” uitgebracht waarin het nationaalsocialisme en racisme worden veroordeeld en de totalitaire staat wordt afgewezen indien deze zich boven de principes van het natuurrecht en de juiste moraal stelt. Een plaquette bij de Dom van Aken herinnert aan deze gebeurtenis.

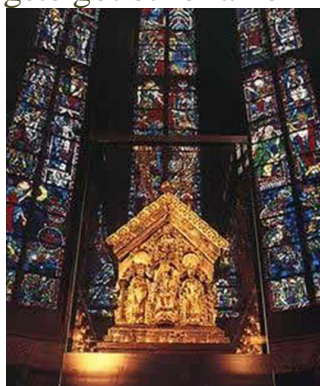

Karel de Grote

De relikven hielpen keizer Karel de Grote om Aken tot centrum voor geloof en cultuur van de Westerse wereld te maken. Gedwongen door zijn jicht, vestigde de keizer zich in deze plaats vanwege de beroemde warmwaterbronnen en maakte haar zijn hoofdstad met een koningshof. Tot dan trok hij met zijn hofhouding en leger door Europa rond om zijn rijk te beschermen en het katholicisme te verspreiden onder heidense volken, waaronder de Saksen en de Friezen die toen in onze streken woonden. In de door hem veroverde gebieden werden bisdommen opgericht en kloosters gesticht. Karel de Grote werd in het jaar 800 door Paus Leo III tot keizer gekroond en werd daarmee de beschermer van de katholieke kerk en het christelijke geloof. De grootste geleerden van zijn tijd werden door hem naar Aken gehaald, waar aan zijn hof kunst, liturgie en wetenschap bloeiden.

De Dom van Aken

Karels koningshof bestond onder andere uit de Dom van Aken en de koningshal, die nu het stadhuis van Aken is. Marmer en kunstschaten uit de Oudheid werden uit Italië overgebracht om het interieur van de Dom te versieren. Met de bouw van de Dom werd in 780 begonnen. De bouw werd versneld toen de relikven in 799 uit Jeruzalem werden overgebracht. Karel de Grote zelf werd na zijn overlijden op 28 januari 814 in de aan Maria gewijde Dom van Aken begraven. Op zijn 300ste sterfdag werden zijn relikven in een kostbare kist (schrijn) overgebracht, die samen met de Mariaschrijn ("schrijn der schrijnen") te zien is in de koorhal van de Dom. Deze koorhal is een laat-middeleeuwse aanbouw van de Dom, special gebouwd voor de beide schrijnen. Het is als het ware een huis uit licht vanwege de zeer hoge ramen (de hoogste gotische ramen in Europa).

Aken bleef na het overlijden van Karel de Grote een belangrijke stad voor de Roomse keizers. Zij werden in de Dom gekroond, waar nog steeds de keizerszetel te zien is (zie hieronder) in de loge van waaruit zij de H. Mis volgden. Net als de Dom en de Koningshof heeft ook de prachtige abdij van het mooie stadje Kornelimünster de eeuwen van oorlog en geweld doorstaan, zodat ook door hedendaagse pelgrims deze heilige plaatsen bezocht kunnen worden.

Jubileumjaar

Omdat dit jaar de Heiligdomsvaart samenvalt met de 1200ste sterfdag van Karel de Grote kunnen in Aken niet alleen de relikven worden bezocht. Rond het koningshof zijn er drie grote tentoonstellingen over het leven en de tijd van Karel de Grote. Onder de titel „Karel de Grote. Macht Kunst Schatten“ zullen daarin meesterwerken uit de karolingische hofateliers, voorwerpen uit de middeleeuwse kerkschat en een cultuurhistorisch overzicht van Karel de Grote te zien zijn.

Ga mee op Heiligdomsvaart

De Stichting Katholiek Erfgoed (SKE) organiseert ter gelegenheid van dit bijzondere jubileum en de Heiligdomsvaart van 27 t/m 29 juni a.s. een driedaags bezoek aan Aken, Maastricht en Kornelimünster. De bedevaart is een mooi moment voor bezinning, nieuwe inzichten, troost, vriendschap en toenadering voor ieder die mee wil gaan (jong en oud, alleenstaanden of gezin).

Programma

vrijdag 27 juni 2014: de Heiligdomsvaart start met 's-middags in Maastricht met een lezing over Heiligdomsvaart en Karel de Grote in de Servaasbasiliek en een rondleiding door de basiliek met bezoek aan Schatkamer met relieken. Daarna diner en transfer naar accommodatie in Zuid-Limburg.

zaterdag 28 juni 2014: vertrek per touringcar naar Aken voor de pelgrimsmis. 's-Middags traditionele rondgang door de Dom met toning van relieken. 's-Avonds vespers in abdij Mamelis waar we ontvangen worden door de Abt.

zondag 29 juni 2014: in de vroege ochtend vertrekken we naar Kornelimünster voor het bijwonen van de pelgrimsmis in de voormalige abdij. Daarna rondleiding. In de middag kan de traditionele toning van relieken in Kornelimünster worden bijgewoond of tijdige terugkeer naar huis. Een alternatief is het bijwonen van de Sacramentsprocessie in Kerkrade, die eindigt in de abdij Rolduc.

prijs: € 195 p.p. op basis van 2 overnachtingen (tweepersoonskamer of appartement, kleine toeslag bij 1-persoonskamer) incl. ontbijt; koffietafel, entreegelden, diner en transfers in Zuid-Limburg en van en naar Aken en Kornelimünster. Jongeren onder 26 jaar: € 125; kinderen jonger dan 14 jaar € 75.

opgave (voor 15 mei 2014): via stichtingkatholiekerfgoed@kpnmail.nl.

nadere informatie: www.stichtingkatholiekerfgoed.nl. Of contact met SKE (Rachel de Vos of Maurice Essers via stichtingkatholiekerfgoed@kpnmail.nl).

